

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ЗАГАЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми 025.00.03 «Інструментальне виконавство» (фортепіано),
025.00.04 «Інструментальне виконавство» (оркестрові струнні, народні, духові
та ударні інструменти)

спеціалізація Середня освіта. Музичне мистецтво

Київ – 2022

Розробник: Кондратенко Ганна Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Кондратенко Ганна Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від 30 серпня 2021 року № 12

Завідувач кафедри _____ **Ольга Олексюк**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Інструментальне виконавство (фортепіано)» _____ 2021р.

Гарант освітньої програми _____ **Наталія Свиріденко**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)» _____ 2021р.

Гарант освітньої програми _____ **Віктор Сподаренко**

Робочу програму перевірено _____ 2021р.

Заступник директора _____ **Алла Таранник**

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
5. Програма навчальної дисципліни.....	10
6. Контроль навчальних досягнень.....	14
7. Навчально-методична карта дисципліни.....	22
8. Рекомендовані джерела.....	24
9. Додаткові ресурси.....	24

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів /годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістовних модулів з розподілом	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, у тому числі:	60	60
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль	15	15
Самостійна робота	13	13
Форма семестрового контролю	-	екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: методична підготовка майбутнього вчителя до навчання, виховання і розвитку дітей і молоді засобами мистецтв, до підготовки їх до активної участі в соціокультурному житті, до подальшої художньо-естетичної самоосвіти.

Завдання:

1. Моделювання мистецького освітнього процесу в загальноосвітній школі, використовуючи комплекс сучасних та ефективних методів навчання і виховання.
2. Засвоєння змісту, специфіки проведення, послідовності етапів роботи у взаємозв'язку різних видів діяльності та змістових ліній на уроці мистецтва (музичного мистецтва) в загальноосвітній школі.
3. Засвоєння специфіки ознайомлення дітей зі світом мистецтва через провідні засади, притаманні різним видам мистецтва: *мова* мистецтва (початкова школа); *жанри та стилі* мистецтва (основна школа), культура і мистецтво світу (старша школа).
4. Впровадження сучасних технологій проведення уроків мистецтва (музичного мистецтва), засвоєння змісту, особливостей сучасних програм для загальноосвітньої школи.
5. Розвиток критичного мислення, емоційного інтелекту, формування навичок і умінь творчої діяльності, основ самореалізації та гуманістичної культури творчої особистості, загально-педагогічних та музичних здібностей.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення курсу студентимають**знати**:

- основні теоретичні положення методики загальної мистецької освіти;
- теоретико-методичні засади інтегрованого навчання мистецтва;
- передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті;
- концептуальні основи, зміст і структуру інтегрованого курсу «Мистецтво» та курсу «Музичне мистецтво»;
- загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецтва в контексті художньої дидактики
- технологію моделювання уроків мистецтва (музичного мистецтва).

Студенти повинні **уміти**:

- творчо вирішувати професійні завдання, практикувати та моделювати мистецький освітній процес; моделювати уроки мистецтва (музичного мистецтва) різних типів, застосовуючи одну із запропонованих методик;
- визначати мету, завдання, зміст, методи і засоби керівництва мистецькою діяльністю школярів;

- добирати матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку та діючих програм з мистецтва (музичного мистецтва);
- аналізувати різні моделі уроків, кожен з яких має драматургічні особливості, та специфіку змісту; аналізувати і використовувати на практиці наукову та методичну літературу;
- використовувати основні методи та прийоми у різноманітних видах музичної діяльності;
- здійснювати моделювання сценарію уроку мистецтва (музичного мистецтва) та інших форм організації діяльності школярів

У результаті вивчення курсу студент формує такі програмні **компетентності**:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності –

ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою усно, так і письмово.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК-12	Здатність працювати автономно.
ЗК-13	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК-14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК-17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

СК-3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК-5	Здатність використовувати знання про основи закономірностей сучасного досягнення теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК-8	Здатність здійснювати диригентську діяльність.
СК-10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК-11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК-12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК-13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків
СК-14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК-15	Здатність здійснювати редакторську/менеджерську/аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК-16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК-17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК-18	Здатність свідомо поєднувати інновації зустраленими вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Додаткові спеціальні (фахові компетентності)

ДСК1	Здатність до проектування та організації музично-виховної діяльності та культурно-дозвілєвих заходів у закладах освіти
ДСК2	Здатність здійснювати добір методів, засобів діагностування, корекції та динаміки музично-творчого розвитку учнів в процесі урочної та позакласної діяльності
ДСК3	Здатність застосовувати набуті фахові знання у педагогічній діяльності в галузі загальної музичної освіти, зокрема, демонструвати інтегровані професійні уміння: виконавські (інструментальні, вокально-хорові), інтерпретаційні, організаційні та режисерські.

Програмні результати навчання

РН-4	Аналізувати музичні твори з виокремлення їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН-6	Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання робіт відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
ПР-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН-13	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
РН-15	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Додаткові результати навчання

ДРН-1	Уміти планувати навчання музичному мистецтву відповідно до діючих навчальних програм, дотримуючись вимог Державного стандарту базової і повної середньої освіти, з використанням різних організаційних форм та засобів навчання, моделювати та проводити уроки різних типів, в тому числі у дистанційному форматі
ДРН-2	Володіти комплексом фахових знань діяльності вчителя музичного мистецтва, сучасними підходами до викладання уроків музичного мистецтва на засадах музичної педагогіки та методики загальної мистецької освіти
ДРН-3	Уміти планувати, організувати і проводити культурно-дозвілєву роботу в закладах загальної музичної освіти

**4. Структура навчальної дисципліни «Методика загальної мистецької освіти»
Тематичний план**

Назви змістових модулів, тем	усьог о	Розподіл між видами робіт				
		Аудиторна:				
		лек	се м	прак т	лабор	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики загальної мистецької освіти						
Тема 1. Зміст, мета і завдання курсу «Методика загальної мистецької освіти»	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Зміст і структура навчальних програм «Мистецтво» та «Музичне мистецтво» для закладів середньої освіти (освітня галузь «Мистецтво»)	6	2	2	-	-	2
Тема 3. Урок мистецтва (музичного мистецтва) та позакласна робота - форми організації освітнього процесу в закладах середньої освіти	8	2	2	2	-	2
Модульний контроль	2	-	-	-	-	
Підготовка та проходження контрольних заходів	8					
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	2	-	6
Змістовий модуль 2. Змістові лінії та види музичної діяльності на уроках «Мистецтва» («Музичного мистецтва»)						
Тема 1. Змістові лінії інтегрованого курсу «Мистецтво» (програми «Музичне мистецтво»)	6	2	2	-		2
Тема 2. Види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва (слухання-сприймання, вокально-хорова, інструментальна, музично-ритмічна, творча діяльність, музично-теоретична підготовка)	15	2	2	6		5
Модульний контроль	2				-	
Підготовка та проходження контрольних заходів	7					
Разом за змістовим модулем	30	4	4	6	-	7
Разом за 5 семестр	60	10	10	8		13
Змістовий модуль 3. Методика мистецької освіти на різних вікових етапах (1-4 кл)						
Тема 1. Методика навчання музичного мистецтва на різних вікових етапах відповідно до сучасних програм (1-4 кл.)	12	4	2	2	-	4
Тема 2. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті молодших школярів	8	2	2	2	-	2
Модульний контроль	2				-	
Підготовка та проходження контрольних заходів	8					
Разом за змістовим модулем 3	30	6	4	4	-	6
Змістовий модуль 4. Методика мистецької освіти в основній та старшій школі						
Тема 1. Методика навчання музичного мистецтва в 5-9 класах загальноосвітній школі відповідно до сучасних програм	12	2	4	2	-	4
Тема 2. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті учнів 5-9 класів	9	2	2	2	-	3
Модульний контроль	2					
Підготовка та проходження контрольних заходів	7					
Разом	30	4	6	4		7

Разом за 6 семестр	60	10	10	8	-	13
<i>Усього годин за рік</i>	120	20	20	16	-	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики загальної мистецької освіти

Тема 1. Зміст, мета і завдання курсу «Методика загальної мистецької освіти».

Навчальна дисципліна «Методика загальної мистецької освіти», зміст, мета, завдання курсу, зв'язок з навчальними дисциплінами теоретичного і практичного рівня.

Система мистецької освіти в Україні. Загальна мистецька освіта, її мета, завдання, функції. Концепція загальної мистецької освіти як детермінанти художньо-естетичного виховання учнів. Зміст і структура державного стандарту освітньої галузі «Мистецтво». Модель загальної мистецької освіти (Л.Масол), яка розкриває можливість ознайомлення дитини зі світом мистецтва через провідні засади, притаманні різним видам мистецтва: *мова мистецтва* (початкова школа); *жанри та стилі мистецтва* (основна школа), різні культури і мистецтво світу (старша школа).

Джерела: 1,2,3, 4(о), 2 (д.р)

Тема 2. Зміст і структура навчальних програм «Мистецтво» та «Музичне мистецтво» для загальноосвітніх шкіл (освітня галузь «Мистецтво»)

Загальна музична освіта як складова загальної мистецької освіти, форми організації музичної діяльності в загальноосвітніх школах (урок музичного мистецтва, позакласна діяльність), види музичної діяльності на уроці музичного мистецтва.

Специфіка загальної мистецької освіти відповідно до сучасних програм: «Мистецтво» (авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В.) та «Музичне мистецтво» (авт. Л.Хлебнікова, Дорогань Л. О., Кондратова Л. Г., Корнілова О. В., Лобова О. В.). Змістові лінії та види музичної діяльності.

Можливості вчителя самостійно визначати обсяг годин на вивчення окремої теми, поурочний розподіл опанування кожної теми навчальної програми, за необхідності - змінювати порядок вивчення тем у межах навчального року, орієнтуючись на вимоги та тематику навчальної програми «Мистецтво»,

Джерела:1, 4(о), 3 (д.р.)

Тема 3. Урок мистецтва (музичного мистецтва) та позакласна робота - форми організації освітнього процесу в загальноосвітній школі

«Мистецтво» («Музичне мистецтво») – провідна дисципліна художньо-естетичного циклу в загальноосвітніх школах, основна форма організації загальної мистецької (музичної) освіти і виховання в школі.

Урок мистецтва (музичного мистецтва) в сучасній загальноосвітній школі, його специфічні особливості. Класифікація уроків музичного мистецтва. Сценарій уроку, його складові та структурні компоненти. Методичне забезпечення уроку музичного мистецтва. Аналіз методичних матеріалів на допомогу вчителю музичного мистецтва. Мультимедійна презентація уроку музичного мистецтва, її зміст, підготовка, демонстрація на уроці.

Види і форми позакласної роботи школярів з музичного мистецтва. Позааудиторна музична діяльність.

Джерела:1-4 (о), 1(д),

Змістовий модуль 2. Змістові лінії та види музичної діяльності на уроках «Мистецтва» («Музичного мистецтва»)

Тема 1. Змістові лінії інтегрованого курсу «Мистецтво» (програми «Музичне мистецтво»)

Моделювання художньо-творчого процесу на уроках музичного мистецтва за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія «Художньо-творча діяльність» - розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Реалізація через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» - пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Реалізація через розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Змістова лінія «Комунікація через мистецтво» - соціалізація учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Джерела: 1,4 (о), 1-2 (д.р.),

Тема 2. Види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва (слухання-сприймання, вокально-хорова, інструментальна, музично-ритмічна, творча діяльність, музично-теоретична підготовка)

Сутність та специфіка поняття «музичне сприймання». Основні етапи слухання-сприймання музики на уроці, вивчення музичних творів, методика роботи. Словесні методи ознайомлення з музичним твором та методи художньо-педагогічного аналізу й художньо-педагогічної інтерпретації.

Вокально-хорова робота як вид музично-творчої діяльності учнів на уроках музичного мистецтва. Система формування вокально-хорових навичок. Особливості і методика розспівування. Розучування пісні – художній процес поєднання художньо-педагогічної та технічної роботи з володіння вокально-хоровими навичками та усвідомленим розкриттям художнього образу музичного твору. Методика навчання співу: етапи, методи і прийоми розучування пісенного репертуару зі школярами.

Коротка характеристика методик навчання співу по нотах. Методика музичного співу на релятивній основі. «Болгарська стовбиця». Абсолютна сольмізація. Музично-ритмічні ігри.

Інструментальне музикування на дитячих музичних інструментах, музично-пластична та творча діяльність на уроках музичного мистецтва, їх завдання та специфіка.

Джерела: 4 (о), 2-6 (д.р)

Змістовий модуль 3. Методика мистецької освіти на різних вікових етапах (1-4 кл)

Тема 1. Методика навчання музичного мистецтва на різних вікових етапах відповідно до сучасних програм (1-4 кл.)

Викладання мистецьких дисциплін відповідно до методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України (повне і своєчасне охоплення навчанням усіх дітей молодшого шкільного віку; різнобічне використання досягнень дошкільного періоду; осучаснення та оздоровлення освітнього середовища; впровадження методик особистісно і компетентісно зорієнтованого навчання, виховання і розвитку молодших учнів; технологічність методик навчання; моніторинговий супровід освітнього процесу; адекватна підготовка педагогічних кадрів тощо).

Компоненти Концепції Нової української школи (НУШ). Вивчення мистецьких дисциплін у початковій школі. Основні види діяльності на уроках мистецтва, що базуються на змістових лініях, які передбачають спів, музичне сприймання, музикування, рух під музику, музично-дидактичні, рухові ігри, інсценізації, різні види імпровізацій (вокальну, пластичну,

ритмічну) тощо. Використання на уроках мистецтва ігрових, інформаційних, інтеграційних, мистецьких та інших технологій. Самостійне планування навчальної діяльності з предмета, виходячи із тематичної побудови обраного підручника з «Мистецтва» для учнів 1-4 класів.

Зміст та методика навчання музичного мистецтва в 1-4 класах. Аналіз програм «Музичне мистецтво», інтегрованого курсу «Мистецтво», підручників, хрестоматій, фонохрестоматій, методичних посібників. Методичні розробки уроків музичного мистецтва: напрями роботи, види діяльності, практичні прийоми та методи. Аналіз відеофрагментів уроків музичного мистецтва. Самостійне створення або використання навчально-методичних, дидактичних засобів навчання, візуального супроводу навчання, навчального підручника, альбомів, робочих зошитів тощо.

Джерела: 2,4(о), 1-5 (д..)

Тема 2. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті молодших школярів

Позакласна та позашкільна музично-виховна робота з учнями 1-4 класів. Позашкільні форми музичного виховання: сутність, різноманітність, варіативність.

Форми позакласних та позашкільних занять: гурткова робота (хор, оркестр, ансамбль); масові форми (загальношкільні свята, лекції-концерти, театралізовані вистави, тощо).

Джерела: 2,4(о), 4-6 (д.р.)

Змістовий модуль 4. Методика мистецької освіти в основній та старшій школі

Тема 1. Методика навчання музичного мистецтва в 5-9 класах загальноосвітній школі відповідно до сучасних програм.

Методика навчання уроків музичного мистецтва (мистецтва) в 5-9 класах загальноосвітньої школи. Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо викладання предметів художньо-естетичного циклу в основній і старшій школі в закладах загальної середньої освіти.

Аналіз програм з «Музичного мистецтва» та «Мистецтва» для 5-9 класів. Створення мультимедійних колекцій конспектів уроків, електронних підручників, аудіо та відео матеріалів, тощо. Моделювання фрагменту уроку музичного мистецтва в 5-9 класах

Джерела: 4-10(о), 4-6 (д.р.)

Тема 2. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті учнів 5-9 класів

Позакласна та позашкільна музично-виховна робота з учнями 5-9 класів. Позашкільні форми музичного виховання: сутність, різноманітність, варіативність.

Форми позакласних та позашкільних занять: гурткова робота та масові форми.

Джерела: 2,4(о), 4-6 (д.р.)

Організація освітнього процесу здійснюється за змішаною формою: лекції (дистанційно – онлайн та/ або з використанням ЕНК), семінарські, практичні заняття – очно /дистанційно.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Методика загальної мистецької освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських та практичних заняттях, відвідування лекцій, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на лекційних, семінарських та практичних заняттях залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	3	3	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2	2	2	3	3
Відвідування практичних занять	1	1	1	3	3	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	10	1	10	3	30	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		87		92		82		92	
Максимальна кількість балів: 353									
Розрахунок коефіцієнта 353: 60= 5,88									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії до її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	М1.Тема 1. Зміст, мета і завдання курсу «Методика загальної мистецької освіти». - Підготовка до словесної самопрезентації в ролі вчителя музичного мистецтва.	5
2	М1. Тема 2. Зміст і структура навчальних програм «Мистецтво» та «Музичне мистецтво» для загальноосвітніх шкіл (освітня галузь «Мистецтво») - Письмовий порівняльний аналіз діючих програм з мистецтва (музичного мистецтва) для загальноосвітньої школи	5
3	М1. Тема 2. Урок мистецтва (музичного мистецтва та позакласна робота – форми організації освітнього процесу в загальноосвітній школі.	5

	- Письмовий аналіз мультимедійних презентацій уроків музичного мистецтва та позакласних заходів (в мережі інтернет)	
4	М2. Тема 1. Змістові лінії інтегрованого курсу «Мистецтво» (програми «Музичне мистецтво») - Складання плану уроку у відповідності до змістових ліній інтегрованого курсу «Мистецтво»	5
5.	М2. Тема 2. Види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва (слухання-сприймання, вокально-хорова, інструментальна, музично-ритмічна, творча діяльність, музично-теоретична підготовка) 1. Моделювання фрагменту уроку зі слухання-сприймання музичного твору (твір за вибором студента) 2. Підбір вокальних вправ для розвитку голосу і слуху школярів та формування вокально-хорових навичок (кантилени, дикції та артикуляції, чистоти інтонування, розширення діапазону). 3. Визначення методів та прийомів роботи над піснею для дітей шкільного віку на різних етапах розучування (твір за вибором студента)	5
6.	М3. Тема1. Методика навчання музичного мистецтва на різних вікових етапах відповідно до сучасних програм (1-4 кл.) - розробка мультимедійної презентації до уроку музичного мистецтва	5
7	М3. Тема 2. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті молодших школярів - Підбір репертуару до музично-театралізованої вистави для учнів початкових класів	5
8	М.4. Тема 1. Методика навчання музичного мистецтва в 5-9 класах загальноосвітньої школи відповідно до сучасних програм - підбір репертуару для уроку музичного мистецтва (мистецтва) - підготовка до проведення фрагменту уроку для школярів основної школи	5
9.	М.4. Тема 2.Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті учнів 5-9 класів - складання плану позакласних заходів для школярів основної школи	5
	Разом	45

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання .

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт передбачає теоретичне опитування (письмово) або виконання тестових завдань. Максимальна кількість балів – 25.

У разі використання тестів під час модульного контролю, оцінюються 25 тестів по одному балу за кожну правильну відповідь. Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульного письмового опитування: у відповіді студента оцінюється: здатність до ґрунтовного та чіткого викладу інформації; здатність до аргументації визначених положень; здатність до змістовної та логічної відповіді, креативність у відповідях.

21-25 балів - студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст всіх питань модульної контрольної роботи, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі загальної мистецької освіти. Виявляє самостійне, творче ставлення до концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Студент виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі; самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

16-20 балів - студент обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує музично-педагогічні ідеї, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань у процесі написання модульної контрольної роботи. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Студент виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі, які є актуальними для загальної мистецької освіти.

11-15 балів - студент частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою, як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання модульної контрольної роботи.

0-10 балів - Відповіді студента мають репродуктивний характер. Студент неефективно використовує знання у процесі написання модульної роботи; поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Студент використовує додаткові джерела і

матеріали, запропоновані викладачем; слабо розуміє методологію досліджень, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат. Пізнавальна діяльність студента характеризується репродуктивним рівнем, неспроможністю самостійного пошуку.

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни.

Форма проведення: комбінована форма в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій - тестові завдання (Moodle) і відповідь на одне питання білету. За умови дистанційного навчання відповідь в режимі відео конференції.

Максимальна кількість балів: 40 (тестові завдання – 15 балів, відповідь – 25 балів)

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання тестових завдань. Тестові завдання оцінюються за фактом правильності – максимумом 15 балів (30 тестових завдань - по 0,5 балів за кожну правильну відповідь).

Критерії оцінювання відповіді усно або в режимі відео конференції: відповідь на питання білету оцінюється максимумом 25 балів. Тематика фрагменту уроку, його змістове наповнення, твори для вокально-хорової діяльності і сприймання музики визначаються студентом самостійно відповідно до сучасних програм з «Мистецтва» («Музичного мистецтва») для закладів середньої освіти.

22-25 балів - за точну, логічну, змістовну, повну відповідь студента. Студент демонструє ґрунтовні знання з методики загальної мистецької освіти, творчо застосовує набуті компетентності у плануванні уроку мистецтва (музичного мистецтва) і видів музичної діяльності школярів на уроках у закладах середньої освіти. За потреби вдало використовує наочний показ музичного твору, доречно користується мультимедійною презентацією до уроку.

17-21 балів - за правильну, змістовну відповідь студента на питання, що відзначається логічністю і аргументованістю. Разом з тим, відповідь може бути неповною або включати деякі несуттєві помилки у визначеннях видів музичної діяльності школярів на уроках мистецтва (музичного мистецтва), етапів, методів, прийомів роботи над музичними творами у процесі планування уроку мистецтва (музичного мистецтва) у закладах середньої освіти. За потреби використовує наочний показ музичного твору, може використовувати мультимедійну презентацію до уроку.

11-16 балів - за відповідь на питання, яка демонструє часткове володіння знаннями з дисципліни, коли студент допускає неточності у визначенні методики роботи над творами, допускає деякі помилки у плануванні фрагментів уроків мистецтва (музичного мистецтва). Відповідь позбавлена творчого підходу і має формальний характер. Студент не може продемонструвати музичний твір (якщо цього вимагає питання) і мультимедійну презентацію.

1-10 бали за низький рівень знань з «Методики загальної мистецької освіти», що виявляється у незмістовних, нелогічних відповідях, з наявністю значних помилок (неправильне трактування понять, невизначеність етапів, методів, прийомів роботи над музичними творами на уроках мистецтва (музичного мистецтва та ін. Студент не володіє вміннями демонстрації музичних прикладів. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні, стилістичні або граматичні помилки.

6.5. Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю (для тестових завдань)

1. Зміст і структура навчальних програм «Мистецтво» та «Музичне мистецтво» для загальноосвітніх шкіл (освітня галузь «Мистецтво»)
2. Урок мистецтва (музичного мистецтва та позакласна робота – форми організації освітнього процесу в загальноосвітній школі.
3. Змістові лінії програми «Мистецтво» («Музичне мистецтво»)
4. Види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва(слухання-сприймання, вокально-хорова, інструментальна, музично-ритмічна, творча діяльність, музично-теоретична підготовка
5. Методика навчання музичного мистецтва на різних вікових етапах відповідно до сучасних програм (1-4 кл.)
6. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті молодших школярів
7. Методика навчання музичного мистецтва в 5-9 класах загальноосвітньої школи відповідно до сучасних програм
8. Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті учнів 5-9 класів.
9. Використання ігрових, інформаційних, інтеграційних та інших технологій на уроках музичного мистецтва.
10. Застосування навчально-методичних, дидактичних засобів навчання, візуального супроводу, навчального підручника, альбомів, робочих зошитів тощо.
11. Концептуальні засади мистецької освіти.
12. Викладання мистецьких дисциплін відповідно до методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України.
13. Компоненти Концепції Нової української школи в аспекті мистецької освіти.
14. Інтерактивні методи навчання на уроках музичного мистецтва.
15. Проектна діяльність школярів на уроках музичного мистецтва та у позавчальний час.
16. Моделювання художньо-творчого процесу на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час.

17. Моделювання художньо-творчого процесу на уроках музичного мистецтва за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво».
18. Планування навчальної діяльності з «Мистецтва», «Музичного мистецтва».
19. Аналіз методичних та відео- матеріалів на допомогу вчителю музичного мистецтва.

Орієнтовний перелік питань в білетах для усної/письмової відповіді:

1. Визначте методи і прийоми роботи над піснею на уроці мистецтва (музичного мистецтва) в 1-8 класі закладу середньої освіти (твір за вибором студента).
2. Розкрийте етапи сприймання музики на уроці музичного мистецтва на прикладі твору з програми 1- 8 класу. Проаналізуйте специфіку реалізації змістової лінії «Сприймання та інтерпретація мистецтва».
3. Складіть план уроку музичного мистецтва в 1-8 класі закладу середньої освіти (тема, етапи проведення, репертуар, музично-дидактичне забезпечення). Визначте методи і прийоми роботи.
4. Запропонуйте структуру уроку мистецтва (музичного мистецтва) в 1-8 класі з дотриманням змістових ліній «Художньо-творча діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво».
5. Розкрийте специфіку вибору вокальних вправ для розвитку голосу і слуху школярів (для учнів різних класів). Наведіть приклади.
6. Визначте принципи підбору пісенного матеріалу для мутаційного періоду розвитку дитячого голосу. Наведіть приклади.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год, лекції – 20 год., семінарські заняття - 20 год, практичні заняття - 16 год., самостійна робота - 26 год., модульний контроль – 8 год, семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1.			Змістовий модуль 2.			
Назва модуля	Теоретичні основи методики загальної мистецької освіти			Змістові лінії та види музичної діяльності на уроках «Мистецтва» («Музичного мистецтва»)			
Кількість балів за модуль	87 б.			92 б.			
Теми лекцій	Зміст, мета і завдання курсу «Методика загальної мистецької освіти» (1 б.)	Зміст і структура навчальних програм «Мистецтво» («Музичне мистецтво») для закладів середньої освіти (1б.)	Урок мистецтва (музичного мистецтва) та позакласна робота як форми організації освітнього процесу в загальноосвітній школі. (1б.)	Змістові лінії програми «Мистецтво» («Музичне мистецтво») (1б.)	Види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва (слухання-сприймання, вокально-хорова, інструментальна, музично-ритмічна, творча діяльність, музично-теоретична підготовка) (1б.)		
Теми семінарських занять	1+10 Самопрезентація вчителя мистецьких дисциплін	1+10 Аналіз програм з музичного мистецтва	1+10 Аналіз уроків музичного мистецтва та позакласних заходів	1+10 Планування діяльності вчителя на уроках мистецтва щодо змістових ліній програми	1+10 Інтеграція та варіативність використання видів музичної діяльності на уроках музичного мистецтва		
Теми практичних занять	-	-	1+10 Моделювання сценарію уроку музичного мистецтва	-	1+10 Етапи роботи над твором для слухання-сприймання музики	1+10 Розспівування на уроці музичного мистецтва	1+10 Етапи розучування пісні для дітей шкільного віку на уроці музичного мистецтва
Самостійна робота	5	5	5	5	5		
Поточний контроль	25 балів			25 балів			

Модулі	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4.	
Назва модуля	Методика мистецької освіти на різних вікових етапах (1-4 кл)		Методика мистецької освіти в основній та старшій школі	
Кількість балів за модуль	826.		92 б.	
Теми лекцій	Методика навчання музичного мистецтва на різних вікових етапах відповідно до сучасних програм (1-4 кл.) (2 б.)	Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті молодших школярів (1 б.)	Методика навчання музичного мистецтва в 5-9 класах загальноосвітній школі відповідно до сучасних програм (1 б.)	Позакласна та позашкільна діяльність у загальній мистецькій освіті учнів 5-9 класів (1 б.)
Теми семінарських занять	1+10 Аналіз тематизму програм з музичного мистецтва для учнів 1-4 класів.	1+10 Масові і гурткові форми позакласної роботи.	2+20 Моделювання уроку музичного мистецтва в 5-8 класах	1+10 План позакласних заходів для учнів 5-9 класу (26.)
Теми практичних занять	1+10 Демонстрація мультимедійної презентації уроку музичного мистецтва	1+10 Розробка сценарію музично-театралізованої вистави для школярів	1+10 Проведення фрагменту уроку музичного мистецтва в 5-8 класах (26.)	1+10 Організація роботи хорового гуртка в закладах середньої освіти (26.)
Самостійна робота	5	5	5	5
Поточний контроль	25 балів		25 балів	
Підсумковий контроль	Екзамен 40 б.			

Всього балів до екзамену: 353. Коефіцієнт – 5,88 , кількість балів з урахуванням коефіцієнту – 60. Екзамен – 40 балів

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Людмила Михайлівна Масол. — К. : Промінь, 2006. — 432 с.
2. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. — Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. — 256 с.
3. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / О. П. Рудницька [та ін.]; заг. ред. О. В. Михайличенко, редактор Г. Ю. Ніколаї. — Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. — 255 с.
4. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: підручник / Володимир Черкасов— Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2014. — 528 с.
5. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс): підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. — К.: Видавництво «Світоч», 2013. — 240 с.: іл.
6. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс): підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. — К.: Видавництво «Світоч», 2014. — 242 с.: іл.
7. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс): підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. — К.: Видавництво «Світоч», 2015. — 240 с.: іл.
8. Мистецтво: Мистецтво (інтегрований курс): підручник для 8-го кл. загальноосвіт. Навч. закл./ О.В.Гайдамака – Київ : Генеза, 2016
9. Масол Л. М. Мистецтво. Робочий зошит для учнів 5 класу: навч. посіб. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г.В. Кузьменко. — К.: Світоч, 2013. 80 с.: іл.
10. Мистецтво: підручник для 8-го кл. загальноосвіт. Навч. закл./ Л.Г.Кондратова – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016

Додаткові

1. Гайдамака О. Особливості методики поліхудожнього виховання молодших школярів на уроках інтегрованого курсу “Мистецтво” / Олена Гайдамака // Початкова школа. — К., 2015. — №12. — С. 26–31.
2. Гайдамака О. В. Пріоритети початкової загальної мистецької освіти / О. В. Гайдамака // Мистецтво та освіта. — К., 2018, № 1(87). — С. 10 – 14.
3. Музичне мистецтво. Хрестоматія. Семестр I / Упорядник Л. О. Хлебнікова, Л. О. Дорогань, Н. І. Міщенко, Т. О. Наземнова — Х.: Вид-во «Ранок», 2012. — 160 с.
4. Музичне мистецтво. Хрестоматія. Семестр II / Упорядник Л. О. Хлебнікова, Л. О. Дорогань, Н. І. Міщенко, Т. О. Наземнова — Х.: Вид-во «Ранок», 2012. — 160 с.
5. Хлебнікова Л. О. Музичне мистецтво. 1 клас. Конспекти уроків / Л. О. Хлебнікова, Т. О. Наземнова, Л. О. Дорогань, Н. І. Міщенко — Х.: Вид-во «Ранок», 2012 — 192 с., іл. — (Інтерактивний урок). — 1 електронний опт. диск (CD-ROM)

9. Додаткові ресурси:

1. Закон України “Про освіту” — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua> — Назва з титул. екрану.
2. Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/> — Назва з титул. екрану.
3. Підручники для загальноосвітніх шкіл

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki>

4. Сайти Інститутів післядипломної освіти

<http://loippo.lviv.ua/metodyka/Muzyka/>

<http://media.ippo.kubg.edu.ua/?cat=8>

5. Персональні сайти вчителів музичного мистецтва:

<https://ipanasyuk64.wixsite.com/mustectvo/b>

<https://sites.google.com/site/muzicnemistectvovskoli/home><http://musiska.ucoz.ru>

[/](#)

<http://tetiana-garets.edukit.dp.ua/>

6. Група «Музичне мистецтво в школі»

<https://www.facebook.com/groups/462125424183187/>